

**Raport privind stadiul implementării proiectului
*Patrimoniul Deschis. Creșterea accesibilității publicului la valorile multietnice din
patrimoniul Muzeului ASTRA***

Sursă finanțare: Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European 2009-2014
Program: PA 16/ RO 12 „Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural”
Operator program: Ministerul Culturii prin Unitatea de Management a Proiectului
Promotor proiect: Complexul Național Muzeal ASTRA, Sibiu
Perioada implementare: ianuarie 2014 – aprilie 2017
Valoare proiect: 3.595.941,37 euro nerambursabili
Partener: Museums of South Trøndelag, Trondheim, Norvegia
Perioada de raportare: ianuarie – decembrie 2016

Activitatea 1: Construcția Pavilionului Muzeal Multicultural

În anul 2016, în cadrul proiectului *Patrimoniul deschis* s-a finalizat unul din cele mai vizibile rezultate ale proiectului, și anume construcția Pavilionului Muzeal Multicultural (PaMM), devenit funcțional pentru publicul larg. În acest sens, au fost scoase la licitație și onorate contractele pentru dotarea clădirii atât cu mobilier, cât și cu echipamente, în vederea asigurării unor facilități adecvate atât pentru personalul relocat, cât și pentru publicul vizitator.

Peste 32.000 de obiecte aparținând Muzeului Civilizației Transilvane ASTRA au fost mutate în spațiile special concepute în cadrul PaMM, beneficiind, astfel, de condiții optime de depozitare, iar un număr de 43 de angajați ai muzeului (personal de conducere, muzeografi, conservatori, casieri etc.) își au locul de muncă în birourile noii clădiri, în vederea asigurării funcționării acestora la parametrii optimi.

Inaugurarea oficială a noii clădiri a avut loc în data de 27 mai 2016, în cadrul unui eveniment festiv la care au participat peste 200 de persoane.

Ulterior s-a procedat la asigurarea noii clădiri și a dotărilor aferente.

Prin construcția Pavilionului Muzeal Multicultural au fost rezolvate două nevoi stringente: aceea de a asigura spații adecvate de depozitare pentru obiectele din patrimoniul Muzeului Civilizației Transilvane ASTRA, promovând valorificarea lor în cadrul expozițiilor și a viitoarelor programe culturale și aceea de a oferi facilități adecvate de primire a vizitatorilor în muzeele din Dumbrava Sibiului.

Activitatea 2: Programul cultural *Calea minorităților etnice*

Trei lucrări de reconstrucție au fost realizate în cadrul proiectului în această perioadă, gospodăriile fiind reprezentative pentru minoritatea săsească din Transilvania, județul Sibiu (Șeica Mică, Cisnădioara și Hamba). Contractul de design&build expozițional, activitate introdusă ca urmare a încheierii Actului adițional nr. 3 la Contractul de finanțare, a făcut posibilă amenajarea caselor ca spații funcționale, ceea ce facilitează obținerea unei arii de învățare prin experiență directă, de simulare a locuirii și a lucrului în spațiul comunităților multiculturale tradiționale, mult mai bogate decât în cazul monumentelor nefuncționale, în care interacțiunea nu este permisă deloc sau este permisă minimal, pentru a proteja obiectele de patrimoniu.

Cele două expoziții ale Muzeului Civilizației Transilvane ASTRA au fost finalizate și vernisate odată cu inaugurarea PaMM, în 27 mai 2016. Mai mult, și spațiul expozițional care

face legătura între cele două expoziții a fost inclus în circuitul de vizitare. Prin includerea acestuia s-au eliminat rupturile de context în circuitul de vizitare, iar macheta 3D facilitează accesul la patrimoniu pentru persoanele cu deficiențe de vedere și locomotorii.

Luna iunie a fost marcată de evenimentul *ASTRA multicultural*, introdus ca urmare a încheierii Actului adițional nr. 2 la Contractul de finanțare. Evenimentul a fost creat în vederea promovării patrimoniului material și imaterial al minorităților etnice printr-un program care a inclus: un festival de muzică tradițională multiethnică, un târg al meșteșugarilor, un festival de film documentar, un program educațional și o sesiune științifică. Pentru festivalul de film au fost realizate, în timpul cercetărilor de teren, cinci documentare: *Frânțești. Călușari pe drumul doamnei, Zăbala. Confluente interetnice, Mila 23. Leagănul lipovenilor, Blăjeni. Ținutul moșilor crișeni și Șeica Mică. Multiculturalitate pe Târnava Mare.*

Au fost încheiate asigurările aferente celor trei reconstrucții și celor 2.000 de obiecte restaurate prin proiect.

Activitatea 3: Documentare bilaterală pe tema patrimoniului cultural al minorităților etnice

În această perioadă au fost întreprinse demersurile necesare realizării celor două expoziții bilaterale. În data de 5 februarie 2016 a fost vernisată expoziția bilaterală în Norvegia, la Muzeul de Coastă din Hitra. Sub titlul *Changes*, expoziția a prezentat experiențe din cercetările efectuate pe teren în comunitățile din România, respectiv rezultate ale interviurilor realizate cu imigranți din Hitra, într-o abordare axată pe multiculturalitate, pe modalitățile care permit muzeelor să ajute publicul să înțeleagă schimbările produse de interacțiunile diverselor etnii, în diferite contexte spațio-temporale. Echipa muzeului a avut, în această etapă, o prezentare a implicării sale în comunitatea din Poiana, Perișani (jud. Vâlcea) reprezentată în Muzeul ASTRA prin bordeiul de rudar.

În România, vernisajul expoziției bilaterale *Changes. Endring. Schimbări* a avut loc în aceeași zi cu inaugurarea Pavilionului Muzeal Multicultural și a deschiderii expozițiilor de la subsolul PaMM. Cu această prilej a fost lansat și volumul științific care cuprinde lucrări ale echipei de documentare româno-norvegienne.

Muzeul ASTRA a beneficiat de fonduri de mobilitate pentru proiectul intitulat *Making sense of intangible heritage within a culturally diverse world*, finanțat din Fondul pentru Relații Bilaterale, în cadrul PA16/RO12. Proiectul a fost implementat în perioada 22 – 27 august 2016 și a facilitat o nouă întâlnire între partenerii proiectului. Tema centrală a discuțiilor a fost patrimoniul imaterial, tratat ca organism viu, în continuă transformare și evoluție, adaptat nevoilor și cerințelor societății contemporane și modalitățile prin care cele două muzee pot documenta meșteșugurile și sprijini dezvoltarea comunităților locale pornind de la resursele culturale ale acestora. Au fost cooptate la discuții următoarele instituții: Muzeul și Centrul pentru Conservarea Clădirilor din Røros, Centrul Norvegian pentru Muzică și Dansuri Tradiționale, Muzeul în aer liber Sveresborg și Muzeul Patrimoniului de Coastă din Trondheim.

Activitatea 4: Managementul proiectului

Actul adițional cu numărul 2, a prelungit perioada de implementare a proiectului până în luna iunie și a introdus o nouă activitate în cadrul proiectului (derulare eveniment *ASTRA multicultural*).

În data de 23 februarie 2016 a avut loc vizita de monitorizare a comitetului de Cooperare pentru Programul PA16/RO12 *Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural*, la locația proiectului *Patrimoniul deschis*, la care au participat reprezentanți ai

Directoratului Norvegian pentru Patrimoniul Cultural, ai Ambasadei Norvegiei la București și ai Punctului Național de Contact (Ministerul Fondurilor Europene).

În 11 martie 2016 expertul tehnic din partea Operatorului de Program a efectuat o vizită de monitorizare la locația Pavilionului Muzeal Multicultural (PaMM) și pe șantierele de reconstrucție a gospodăriilor din Șeica Mică și Cisnădioara.

Actul adițional cu numărul 3 a dus la prelungirea perioadei de implementare a proiectului până în luna septembrie și la includerea a trei noi activități care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și la depășirea indicatorilor asumați inițial (reconstrucție casă săsească din Hamba, design&build sala 3 de expoziție, design&build case săsești).

În luna iulie 2016 a fost transmisă cererea de finanțare a unor activități suplimentare în cadrul proiectului, în cadrul apelului lansat de Operatorul de program – Unitatea de Management a Proiectului. Aceasta a fost aleasă spre finanțare și a fost încheiat Actul adițional cu numărul 4 care a prelungit perioada de implementare a proiectului până în luna aprilie 2017. Activitatea nou introdusă permite valorificarea și creșterea accesibilității celor 18 monumente care au beneficiat de lucrări de conservare preventivă, restaurare sau reconstrucție și care sunt parte a circuitului de vizitare *Calea minorităților etnice*.

De menționat este și faptul că, începând cu luna aprilie 2016, odată cu încheierea contractelor externalizate, managementul de proiect este asigurat de muzeu.

Activitatea 5: Publicitate și informare

Promovarea proiectului s-a realizat prin activități precum actualizarea site-ului, transmiterea comunicatelor de presă, promovare în social media, articole și machete plătite în presa locală și în cea cu acoperire națională, organizarea de evenimente de promovare (inaugurarea circuitului expozițional, inaugurarea festivă a PaMM) în timpul cărora s-a asigurat vizibilitatea materialelor de promovare (flyere, bannere roll-up, steaguri,) realizarea de documentare (cu includerea elementelor de identitate vizuală), și reportaje.